

УДК 37.014

ДУ Цзінсюй

аспірант кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, вул. Валентинівська, 2, м. Харків, Україна, 61168

E-mail: 841672071@qq.com

ПЕРЕДУМОВИ ТА ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ІДЕЇ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДІ В КИТАЇ

Анотація. У публікації визначено, що в Китаї функціонує ефективна система формування в молоді підприємницької компетентності. У світлі цього висвітлення передумов та історії розвитку ідеї формування підприємницької компетентності китайської молоді може стати в нагоді для пошуку українськими фахівцями власних шляхів залучення молодих людей до активної підприємницької діяльності. У статті констатовано, що з 80-х р. ХХ ст. у Китаї почали розбудовувати так звану «соціалістичну ринкову економіку». У свою чергу, реалізація цієї політики стимулювала активний розвиток приватного підприємництва, а як наслідок – зумовила необхідність формування у населення підприємницької компетентності.

Як встановлено, чільне місце у формуванні в китайській молоді підприємницької компетентності займають університети, де студенти можуть отримати різні спеціальності, пов'язані з веденням бізнесу. Решта студентів теж вивчають спеціальні навчальні курси, спрямовані на формування в них цієї компетентності. У країні також реалізується спеціальна програма з навчання молодих людей основам підприємництва, після проходження якої вони можуть брати участь у діючій системі найму та успішно використовувати надані гарантовані можливості для власного працевлаштування. Значною популярністю серед китайців користується розроблена освітня програма «Розпочни та вдосконалюй свій бізнес», яку було розроблено Міжнародною організацією праці. Важливу роль у формуванні підприємницької компетентності китайської молоді відіграє реалізація «Національного проекту навчання підприємців». Суттєву підтримку китайській молоді в оволодінні підприємницькою компетентністю здійснює також створена в 1985 р. Асоціація молодих підприємців Китаю,

Ключові слова: передумови, історія, підприємницька компетентність, молодь, КНР.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливим науковими чи практичними завданнями. На сучасному етапі становлення ринкової економіки в Україні значно зростає роль малого бізнесу. У світлі цього значний інтерес представляє досвід інших країн, в

© Ду Цзінсюй

яких товари і послуги в галузі підприємництва становлять вагому частку валового національного продукту, а як наслідок – забезпечують економічну могутність держави. Чільне місце серед цих країн займає Китайська Народна Республіка, яка значною мірою завдяки інтенсивному розвитку підприємництва перетворилася з економічно відсталої країни в крупного промислового виробника. Сьогодні економіка в КНР за номінальним валовим внутрішнім продуктом займає друге місце після США, а за величиною валового внутрішнього продукту, розрахованого за паритетом купівельної спроможності, – перше місце в світі.

Варто наголосити, що досягнення позитивної динаміки розвитку промисловості в Китаї стало можливим тільки завдяки реалізації продуманої політики уряду з цього питання. Зокрема, на державному рівні було прийнято рішення про необхідність цілеспрямованого формування у громадян Китаю підприємницької компетентності. У контексті цього вивчення історії вирішення цієї проблеми в Китаї може стати в нагоді для пошуку українськими фахівцями власних шляхів залучення молоді до активної підприємницької діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як установлено в процесі проведення наукових розвідок, проблема формування підприємницької компетентності молоді, зокрема у громадян КНР, сьогодні є об'єктом досліджень багатьох учених у різних країнах світу. Так, вагомий внесок у вивчення проблеми розвитку підприємництва в Китаї зробили Мяо Хуаншоу, Сучун Ян, Цінг Сюанжень, Цзінвень Лі, Шун Чжан та ін. Окремі питання формування підприємницької компетентності молоді розкрили в своїх працях такі вчені, як Ю. Білова, Ван Хуей, А. Гельбак, Джи Ючао, О. Пискун, І. Пронікова, О. Романовський, Н. Сокол, Чжан Хуйхуа та ін. Проте аналіз наукової літератури засвідчив, що вченими комплексно не висвітлено передумови становлення ідеї формування підприємницької компетентності молоді в Китаї та історію розвитку цього питання, хоч здійснення такого аналізу є на часі. Отже, обрана проблема дослідження є дійсно актуальною.

Мета статті – висвітлити передумови та історію розвитку ідеї формування підприємницької компетентності молоді в КНР.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Як доводять наведені в науковій літературі дані, процес модернізації економіки на території Китаю розпочався ще в 20 – 30-ті рр. ХХ ст. Причому на відміну від західних країн, де якісні скачки в розвитку промисловості відбувались, як правило, внаслідок певних революційних подій, процес модернізації економіки в Китаї являв собою результат зростання господарської активності пересічних людей.

Як уточнює відомий американський дослідник Лео Оу-фан Лі, передумовами розвитку підприємництва в Китаї в окреслені часи були не рішення окремих політичних лідерів, а прагнення людей до забезпеченого життя, що спонукало їх сумлінно займатися різними видами бізнесу. У свою чергу, результати праці кожного підприємця стимулювали позитивні зміни в повсякденному житті сотень тисяч інших китайців [1].

Лео Оу-фан Лі також відзначив, що процес модернізації китайської економіки розпочався не в Пекіні, де традиційно проживало багато чиновників, які демонстрували прихильність старовинним китайським звичаям та водночас неготовність до здійснення суттєвих змін у суспільстві, а в Шанхаї, мешканці якого відрізнялися більш активним проявом господарської ініціативи. За висновками автора, успішному розвитку підприємництва в Шанхаї сприяли також такі фактори: наявність розвиненої міської культури, що відповідала становленню ринкових відносин; можливість узгодження інновацій у галузі бізнесу з багатовіковими традиціями китайського народу; поява в Китаї нових форм матеріальної культури, що уособлювали в собі основні ідеї утилітаризму замість прийнятої в західних країнах раціональності науки й технології; формування нових форм демаркації часу, приватного і публічного простору внаслідок комерціалізації культури споживання [1].

Зауважимо, що значні зміни в усіх сферах життєдіяльності китайців відбулися після утворення в 1949 р. Китайської Народної Республіки. Орієнтуючись на модель економіки, що існувала в ті часи в СРСР, уряд КНР під керівництвом КПК взяв курс на створення планової економіки. При цьому подальша історія країни значною мірою визначалася політичними рішеннями великого китайського керівника Мао Цзедуну, що мали для розвитку китайського суспільства як певні позитивні, так і негативні наслідки. Зокрема, зазнала краху ініційована ним відома масова кампанія «**Великий стрибок**», що довело неефективність діяльності створених комун.

Після смерті Мао Цзедуну в 1976 р. у КНР почали впроваджувати нову економічну політику, що отримала назву «соціалістичної ринкової економіки». При цьому провідна роль у розробці нової моделі економічної політики в Китаї належала Ден Сяопіну, якого цілком справедливо вважають архітектором китайських реформ. Цей видатний діяч сформував методологію реформування промисловості в Китаї на декілька десятиріч вперед та розробив детальний план здійснення цього процесу. Так, він спрогнозував, що в КНР у 80-х роках ВВП має зрости з 250 до 500 доларів на душу населення, у 90-х роках – він має подвоїтися, а до 2049 р. (тобто до століття проголошення КНР) ВВП має досягти 4 тисяч доларів на

кожного мешканця країни [13]. Очевидно, що попервах амбіційні плани китайського лідера в розвинених краях світу серйозно не сприймали.

Варто уточнити, що характерною ознакою розробленої Ден Сяопіном політики «соціалістичної ринкової економіки» є збереження основного принципу соціалізму про ведення планованої економіки, проте водночас передбачається, що ця економіка має функціонувати в умовах дії ринкового механізму. Слід також зазначити, що ефективним каталізатором подальшого розвитку китайської промисловості стало впровадження так званої «політики реформ і відкритості», що орієнтувала Китай на інтеграцію у світову економіку та активну взаємодію з іншими країнами [10].

У свою чергу, реалізація цієї політики стимулювала активний розвиток приватного підприємництва. Зробивши вибір на користь ринкової економіки, Ден Сяопін для аргументації цього вибору наводив текст відомого китайського прислів'я: «Неважливо, кішка є чорною чи білою, поки вона ловить мишей – це гарна кішка» [4]. Зауважимо, що Ден Сяопін та його послідовники сформуливали чіткі прогностичні цілі щодо подальшого розвитку економіки в Китаї, проте вони визнавали, що не мають готових вказівок щодо їх досягнення. Тому реформатори керувалися у своїй діяльності таким гаслом: «переходити річку, намагаючись камені», тобто вони намагалися уникнути прийняття непродуманих і поспішних рішень [13].

Інтенсивному розвитку бізнесу в КНР у 80-х рр. ХХ ст. сприяла також готовність забезпечених китайських підприємців-емігрантів вкладати значні матеріальні кошти в розвиток економіки на території своєї історичної батьківщини. Ці дії пояснюється насамперед традиційним високим рівнем патріотизму китайців. Як наголошується у відомому китайському прислів'ї, «листя падають, повертаючись до коріння». Сенса цієї китайської мудрості полягає в тому, що всі китайці, які знаходяться за межами своєї рідної землі, все рівно в покладений їм волею небес час повернуться на свою батьківщину, що прикладання активних зусиль заради її процвітання є обов'язком кожного істинного китайця [14].

Вагомими причинами для повернення емігрантів на батьківщину була також наявність у них численних родичів та добре знання традицій і норм життя в китайському суспільстві. Причому варто відзначити, що в окреслені часи центр підприємницької діяльності поступово перемістився в материкову частину Китаю. Цьому сприяли такі чинники, як низька вартість заробітної плати працівників, географічна близькість до територій Гонконгу і Тайваню, відсутність мовних проблем.

Ще однією причиною вкладання заможними китайцями-емігрантами коштів в економіку КНР була також матеріальна вигідність таких дій.

Адже в країні з 80-х років ХХ ст. почали проводити цілеспрямовану державну політику, спрямовану на відновлення та розвиток підприємницької діяльності, причому держава використовувала широкий спектр політичних, економічних, адміністративних, юридичних та освітніх інструментів. Зокрема, наприкінці ХХ ст. – на початку ХХ ст. в Китаї на багатьох з'їздах і пленумах КПК були прийняті важливі рішення про необхідність створення в країні сприятливих умов для розвитку бізнесу. Наприклад, у 1987 р. на XV з'їзді КПК було визнано, що недержавний сектор економіки є важливим складником китайської промисловості, а існування різних форм власності є запорукою та ключовим фактором інтенсивного розвитку країни [5, с. 110-111].

Важливою подією в розвитку підприємництва в Китаї було також прийняття в 2005 р. «Закону про стимулювання малих та середніх підприємств», який регламентує вирішення питань кредитування, інвестування, вдосконалення виробництва, впровадження нових наукоємних технологій в економіку Китаю. Вагоме практичне значення мало також створення в КНР «Державного фонду малих і середніх підприємств», що фінансується за рахунок бюджетних коштів країни та дає змогу забезпечити надання малому підприємству певних податкових пільг та додаткове фінансування. Заслуговує на увагу також діяльність «Китайського центру з координації й кооперації бізнесу», що спрямовується на стимулювання тісної співпраці китайських і зарубіжних організацій щодо надання підтримки у формі позики та проведення професійних консультацій [7; 8].

Зазначимо, що інтенсивний розвиток підприємництва в КНР актуалізував потребу у здійсненні спеціальної підготовки бажаючих до підприємницької діяльності. Для організації такої підготовки китайськими фахівцями було розроблено відповідні освітні програми, методичні й дидактичні матеріали з цього питання, в яких враховувалась специфіка ведення бізнесу в Китаї, а також було переосмислено та творче використано практичний досвід формування підприємницької компетентності молоді в розвинених європейських країнах та в США, адже саме ця країна є батьківщиною навчання підприємству та має авторитетну школу з підготовки людей до ведення успішного бізнесу. Зокрема, для китайців в нагоді стали висновки американського альянсу з підприємницької освіти, відповідно до яких ця освіта має здійснюватися впродовж всього активного життя людини та охоплювати отримання нею початкової, середньої, вищої освіти, процес перепідготовки та підвищення кваліфікації [11; 12; 15].

Як з'ясовано в дослідженні, суттєву підтримку в оволодінні китайською молоддю підприємницькою компетентністю здійснює

створена в 1985 р. Асоціація молодих підприємців Китаю, метою діяльності якої визначено «єдність, освіта, обслуговування та керівництво» [2]. За роки свого існування зазначена асоціація провела безліч семінарів та інших заходів, присвячених навчанню молодих людей веденню бізнесу, а також обговоренню й обміну досвідом між членами цієї організації.

У межах проведення цих заходів реалізуються такі основні завдання: здійснення допомоги для підприємців-початківців щодо зміцнення контактів з різними державними відомствами та дослідними інститутами, надання послуг державної, правової, технологічної та іншої підтримки молодих бізнесменів; організація співробітництва з питань економічної й торговельної інспекції; здійснення взаємообміну молодими підприємцями з різних країн і регіонів (Гонконг, Макао, Тайвань тощо); забезпечення захисту прав, інтересів та підприємницьких ініціатив китайської молоді [2].

Як встановлено в процесі наукового пошуку, провідну роль у формуванні підприємницької компетентності молоді займають університети, де студенти можуть отримати різні спеціальності, пов'язані з веденням бізнесу. Однак студентам, які здобувають вищу освіту за іншими спеціальностями, теж викладають спеціальні навчальні курси, спрямовані на формування в майбутніх фахівців підприємницької компетентності.

Зокрема, у 2010 р. Міністерство трудових ресурсів і соціального забезпечення КНР опублікувало «План по сприянню підприємництва студентів». Згідно з цим планом, передбачалось протягом наступних 4 років залучити до підприємництва 450 тисяч студентів. Проте в 2015 р. Міністерство внесло поправки в план, змінивши це число на 800 тисяч. Під час реалізації цього плану в 2595 китайських університетах студентам різних спеціальностей викладався та викладається сьогодні комплекс дисциплін про організацію та здійснення підприємницької діяльності [6, с. 218].

Слід відзначити, що особливою популярністю серед китайців користується також освітня програма «Розпочни та вдосконалюй свій бізнес», яка була розроблена Міжнародною організацією праці (МОП) та реалізується в більш ніж 100 країн світу. Програма включає чотири взаємопов'язані навчальні курси: «Генеруй бізнес-ідею», «Розпочни свій бізнес», «Вдосконалюй свій бізнес», «Розвивай свій бізнес». Реалізація зазначеної програми має три рівні та охоплює роботу майстер-тренерів, тренерів та самих підприємців (потенційних чи діючих). Так, спочатку ліцензовані МОП майстер-тренери здійснюють підготовку тренерів до навчання бізнесменів за запропонованою програмою, а потім тренери викладають підприємцям зазначені навчальні курси. Під час реалізації програми важливу роль відіграють також представники МОП, які виявляють та поширюють передові методики та технології навчання, проводять певні навчальні заходи та моніторинг навчального процесу,

здійснюють контроль якості освіти, надають консультації з різних питань реалізації програми.

Варто також нагадати, що з 1998 р. у КНР реалізується спеціальна програма з навчання молоді основам підприємництва тривалістю від 1 до 3 років. Ця програма пропонує бажаючим ознайомитися з найбільш затребуваними на ринку праці спеціальностями, оволодіти певними знаннями та навичками в галузі підприємницької діяльності, а після закінчення курсів – брати участь далі в діючій системі найму та успішно використовувати надані гарантовані можливості для власного працевлаштування.

Вагому лепту у формування підприємницької компетентності молоді вносить реалізація «Національного проекту навчання підприємців», який було створено за ініціативою «Національної комісії з розвитку і реформування» (NDRC). Цей проект має глобальний характер та охоплює всі заклади освіти, яким наказано організовувати спеціальну підготовку педагогічних кадрів з питань підготовки молоді до здійснення підприємницької діяльності, закупляти необхідну навчальну літературу, розробляти й реалізовувати відповідні навчальні плани. До зазначеного проекту залучені також державні установи всіх рівнів, пов'язані з розвитком малого та середнього бізнесу, а також окремі підприємці й організації, які здійснюють фінансування процесу впровадження цікавих бізнес-ідей на практиці. Зазначена програма здійснюється під контролем Департаменту малого та середнього бізнесу в усіх регіонах країни, в автономних округах і муніципалітетах [3; 6].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, визначено, що в сучасному Китаї створена ефективна система формування підприємницької компетентності молоді, що включає різні методи та форми підготовки особистості до ведення бізнесу. Вивчення теоретичних та практичних доробок китайських фахівців з окресленого питання може стати в нагоді для створення в Україні своєї автентичної системи формування підприємницької компетентності молоді.

При цьому особливої уваги заслуговують висновки В. Федорової, яка цілком слушно зазначила, що впродовж всього часу інтенсивної модернізації китайської економіки представники всіх ланок державної влади завжди намагалися зберігати національно-культурну ідентичність китайського народу та забезпечувати спадкоємність між його доробками матеріальної та духовної культури [2]. Ці ідеї в сучасній Україні набувають особливої актуальності. У подальшому дослідженні передбачається визначити та схарактеризувати основні методи та форми формування підприємницької компетентності у студентів китайських університетів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Lee Leo On-fan. The Cultural Construction of Modernity in Urban Songhai. Some Preliminary Exploration. *Becoming Chinese. Passages to Modernity and Beyond* / ed. by Wen-Hsin Yeh. Berkeley; Los Angeles; L.: University of California Press, 2000. P. 31-60.
2. Official site "Association of young entrepreneurs of China" [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.cyea.org.cn/>.
3. Малое предпринимательство Китая. URL: http://www.vneshmarket.ru/content/document_r_FF20EE9E-95A1-4AE4-B82D-C78A192FDA64.html
4. Мальцев Э. Современный Китай : государственное управление и глобальное предпринимательство. URL: <http://persona.pumb.ua/ru/club/digest/detail.php?CODE=sovremennyy-kitay-gosudarstvennoe-upravlenie-i-globalnoe-predprinimatelstvo>.
5. Рогатов М. Д., Чжан Янь. Государственная стратегия развития предпринимательства в Китае. *Вестник РУДН. Сер. : экономика*. 2005. № 1 (11). С. 105-122.
6. Смоликова Т. М. Формирование предпринимательских компетенций молодежи : опыт Китайской Народной Республики. *Науковий вісник льотної академії*. Серія : Педагогічні науки. 2018. Вип. 3. С. 216-223.
7. Стрельник С. О., Зарицька І. А. Особливості ведення бізнесу в Китаї. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. 2016. Вип. 16. С. 277-282.
8. Стрельник С. О., Зарицька І. А. Підприємництво в Китаї : досвід для України. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/23451/55-57.pdf;jsessionid=6F6BBC213D1E909D69EA858FF893AEE1?sequence=1>.
9. Федотова Н. Н. Идентичность и социальный капитал процессуальные теории. *Вестник Московской государственной академии делового администрирования*. 2013. № 2. С. 29 – 38.
10. 中国小微企业发展报告 2014. URL: <https://chfs.swufe.edu.cn/Upload/中国小微企业发展报告%202014%20简要版.pdf>.
11. 刘宝存. 确立创新创业教育理念培养创新精神和实践能力[J]. *中国高等教育*. 2010(12): 12–15.
12. 刘文杰, 张彦通. 中国高校创业教育的应然选择——基于历史分析的视角[J]. *北京航空航天大学学报(社会科学版)*. 2017. 30(5): 96-101..

13. 改革開放40年：鄧小平究竟給今日中國留下什麼. URL: <https://www.bbc.com/zhongwen/trad/chinese-news-46512070>.
14. 海外移民对中国贡献巨大【生存与发展仍面临挑战】 【海外人文】. URL: <http://www.med66.com/html/ziliao/07/83/a92979f753a039c926f2fdb787574917.htm>.
15. 雷家驊. 国外典型创业教育及其对中国的启示[J]. 中国大学生就业, 2010(14): 25–28.

Стаття надійшла до редакції 19.06.2019.

ДУ Цзинсюй

аспірант кафедри общей педагогики и педагогики высшей школы, Харьковский национальный педагогический университет имени Г. С. Сковороды, ул. Валентиновская, 2, г. Харьков, Украина, 61168

E-mail: 375063950@qq.com

ПРЕДПОСЫЛКИ И ИСТОРИЯ РАЗВИТИЯ ИДЕИ ФОРМИРОВАНИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ МОЛОДЕЖИ В КИТАЕ

Резюме. В публикации определено, что в Китае функционирует эффективная система формирования у молодежи предпринимательской компетентности. В свете этого освещение предпосылок и истории развития идеи формирования предпринимательской компетентности китайской молодежи может пригодиться для поиска украинскими специалистами собственных путей привлечения молодых людей к активной предпринимательской деятельности.

В статье констатируется, что с 80-х гг. XX в. в Китае начали строить так называемую «социалистическую рыночную экономику». В свою очередь, реализация этой политики стимулировала активное развитие частного предпринимательства, а как следствие – обусловила необходимость формирования у населения предпринимательской компетентности.

Как установлено, главное место в формировании у китайской молодежи предпринимательской компетентности занимают университеты, где студенты могут получить различные специальности, связанные с ведением бизнеса. Остальные студенты тоже изучают специальные учебные курсы, направленные на формирование у них этой компетентности. В стране также реализуется специальная программа по обучению молодых людей основам предпринимательства, после прохождения которой они могут участвовать в действующей системе найма и успешно использовать предоставленные гарантированные возможности для собственного трудоустройства. Большой популярностью среди китайцев пользуется разработанная образовательная программа «Начни и совершенствуй свой бизнес», разработанная Международной организацией труда. Важную роль в формировании

предпринимательской компетентности китайской молодежи играет реализация «Национального проекта обучения предпринимателей». Существенную поддержку в овладении китайской молодежью предпринимательской компетентностью осуществляет также созданная в 1985 г. Ассоциация молодых предпринимателей Китая,

Ключевые слова: предпосылки, история, предпринимательская компетентность, молодежь, КНР.

DU Jingxu

post-graduate student of the General Pedagogy and Pedagogy of the Higher School Department, H. S. Skovroda Kharkiv National Pedagogical University, Valentynivska St, 2, Kharkiv, Ukraine, 61168

E-mail: 841672071@qq.com

THE PREREQUISITES AND THE HISTORY OF THE IDEA OF THE FORMATION OF ENTREPRENEURSHIP COMPETENCE OF YOUTH IN CHINA

Summary. It was defined in the publication identified that China has an effective system of forming entrepreneurial competence in young people. In the light of this coverage of the background and the history of the idea of the developing entrepreneurial competence of Chinese youth, it may be useful for the Ukrainian professionals to find their own ways of involving young people in active entrepreneurial activity. The formation of the entrepreneurial competence of the Chinese is carried out during higher education, special courses and programs, etc.

Keywords: background, history, entrepreneurial competence, youth, People's Republic of China.

Abstract. Introduction. It was defined in the publication that at the present stage of market economy in Ukraine the role of small business is increasing, so for the Ukrainians it will be useful to cover the background and the history of the idea of forming entrepreneurial competence of Chinese youth.

The analysis of publications. As it was founded in the study, some aspects of the problem were investigated by such scientists as Yu. Bilova, Wang Hui, A. Gelbak, Ji Yuchao, I. Pronikova, O. Romanovsky and others. However, the scientists have not comprehensively analyzed the history of the development of the idea of entrepreneurial competence of youth in China.

The purpose of the article is to cover the background and the history of the idea of forming entrepreneurial competence of youth in China.

The results. In the study it was defined that the since of the 80's of the twentieth century in China, the introduction of a fundamentally new model of economic development, got the name as "the socialist market economy." In this regard, the country began to pursue purposeful public policies aimed at the resumption and development of entrepreneurial activity, with the state using a

wide range of political, economic, administrative, legal and educational tools. In this turn, the intensive development of entrepreneurship in the CPR actualized the need for the special training for those wishing to carry out business activities.

As it was defined in the study, universities, where students can obtain various specialities related to doing business, are at the forefront of youth entrepreneurship. The other students also study special training courses aimed at building entrepreneurial competence in them. The country also implements a special program to teach young people the basics of entrepreneurship and the educational program "Start and Improve Your Business", developed by the International Labor Organization. An important role in shaping the entrepreneurial competence of Chinese youth is played by the implementation of the "National Entrepreneurship Training System Project".

Conclusion. Thus, an effective system of youth entrepreneurial competence has established in China, that includes various methods and forms of the preparation of personality for doing business. Studying the theoretical and practical achievements of Chinese experts of the outlined issue may become useful for creating in Ukraine its authentic system of youth entrepreneurial competence formation.

REFERENCES

1. Lee Leo On-fan. The Cultural Construction of Modernity in Urban Songhai. Some Preliminary Exploration. *Becoming Chinese. Passages to Modernity and Beyond* / ed. by Wen-Hsin Yeh. Berkeley; Los Angeles; L.: University of California Press, 2000. P. 31-60.
2. Official site "Association of young entrepreneurs of China" [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.cyea.org.cn/>.
3. Maloe predprynimatelstvo Kytaya. URL: http://www.vneshmarket.ru/content/document_r_ff20ee9e-95a1-4ae4-b82d-c78a192fda64.html.
4. Malcev Э., Sovremennij Kytaj : gosudarstvennoe upravlenye y globalnoe predprynimatelstvo. URL: <http://persona.pumb.ua/ru/club/digest/detail.php?CODE=sovremenny-kitay-gosudarstvennoe-upravlenie-i-globalnoe-predprinimatelstvo>.
5. Rogatov M. D., Chzhan Yan. Gosudarstvennaya strategyya razvytyya predprynimatelstva v Kytae. *Vestnyk RUDN. Ser. : ekonomyka*. 2005. № 1 (11). С. 105-122.
6. Smolykova T. M. Formyrovanye predprynimatelskyx kompetencyj molodezhy: opit Kytajskoj Narodnoj Respublyky. *Naukovyj visnyk lotnoyi akademiyi. Seriya: Pedagogichni nauky*. 2018. Vyp. 3. S. 216-223.

7. Strelnyk S. O., Zaryczka I. A. Osoblyvosti vedennya biznesu v Kytayi. *Visnyk Volynskogo instytutu ekonomiky ta menedzhmentu*. 2016. Vyp. 16. S. 277-282.
8. Strelnyk S. O., Zaryczka I. A. Pidpryyemnyctvo v Kytayi : dosvid dlya Ukrayiny. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/23451/55-57.pdf;jsessionid=6F6BBC213D1E909D69EA858FF893AEE1?sequence=1>.
9. Fedotova N. N. Ydentychnost y socyalnij kapytal: processualnie teoryy. *Vestnyk Moskovskoj gosudarstvennoj akademyy delovogo admynystryrovanyya*. 2013. № 2. С. 29 – 38.
10. 中国小微企业发展报告 2014. URL: <https://chfs.swufe.edu.cn/Upload/中国小微企业发展报告%202014%20简要版.pdf>.
11. 刘宝存. 确立创新创业教育理念培养创新精神和实践能力[J]. *中国高等教育*. 2010(12): 12–15.
12. 刘文杰, 张彦通. 中国高校创业教育的应然选择——基于历史分析的视角[J]. *北京航空航天大学学报(社会科学版)*. 2017. 30(5): 96-101.
13. 改革開放40年：鄧小平究竟給今日中國留下什麼. URL: <https://www.bbc.com/zhongwen/trad/chinese-news-46512070>.
14. 海外移民对中国贡献巨大【生存与发展仍面临挑战 【海外人文】. URL:<http://www.med66.com/html/ziliao/07/83/a92979f753a039c926f2fdb787574917.htm>.
15. 雷家骕. 国外典型创业教育及其对中国的启示[J]. *中国大学生就业*, 2010(14): 25–28.

(англійською переклала автор статті)